

Azərbaycan Respublikası Maliyyə
Nazirliyinin 2009-cu il "13" yanvar
tarixli İ-04 nömrəli əmri ilə təsdiq
edilmişdir.

**“MILLI MÜHASIBAT UÇOTU
STANDARTLARININ İLK DƏFƏ TƏTBİQ
EDİLMƏSİ ÜZRƏ”
KOMMERSİYA TƏŞKİLATLARI ÜÇÜN 32 № li
MILLI MÜHASIBAT UÇOTU STANDARTI**

MÜNDƏRİCAT

Standartın təyinatı	3
Məqsəd	3
Standartın tətbiqi sahəsi	3
Əsas anlayışlar.....	4
TANINMA VƏ QIYMƏTLƏNDİRMƏ	5
Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun ilk balans hesabatı.....	5
Uçot siyasəti	5
Digər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının tələblərindən azad olunmalar	6
Müəssisələrin birləşməsi	6
Ədalətli dəyər və ya fərz edilən ilkin dəyər kimi yenidən qiymətləndirilən dəyər	10
İşçilərin mükafatlandırılması	10
Məcmu məzənnə fərqləri.....	11
Qarışıq maliyyə alətləri.....	11
Törəmə, asılı və birgə müəssisələrin aktivləri və öhdəlikləri	11
Əvvəlcədən tanınmış maliyyə alətlərinin təyin edilməsi.....	12
Pay alətləri əsasında ödəmə əməliyyatları	12
İCARƏLƏR.....	13
Razılaşmada icarənin mövcud olmasının müəyyən edilməsi	13
Digər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının retrospektiv tətbiqi ilə bağlı istisnalar	13
Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması ..	13
Hədcinq uçotu	13
Mühasibat hesablamaları	14
Satış üçün saxlanılan kimi təsnifləşdirilmiş aktivlər	14
MƏLUMATIN TƏQDIMATI VƏ AÇIQLANMASI.....	15
Müqayisəli məlumatlar.....	15
36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı üzrə müqayisəli məlumatların yenidən təqdimatı tələbindən istisnalar	15
KEÇMİŞ MƏLUMAT MƏCMUSU	16
Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid ilə əlaqədar izahatlar.....	16
Uyğunlaşdırmalar	16
Maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin təyin edilməsi	17
Ədalətli dəyərin fərz edilən ilkin dəyər kimi istifadə edilməsi	17
Aralıq maliyyə hesabatları	17
QÜVVƏYƏ MINMƏ TARIXI.....	18
Əlavə B.....	19
“Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının ilk dəfə tətbiq edilməsi” adlı 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartı ilə müqayisə.....	19

“MILLI MÜHASIBAT UÇOTU STANDARTLARININ İLK DƏFƏ TƏTBIQ EDİLMƏSİ ÜZRƏ”

KOMMERSİYA TƏŞKİLATLARI ÜÇÜN 32 № li MILLI MÜHASIBAT UÇOTU STANDARTI

Standartın təyinatı

1. Bu Standart, "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq hazırlanmış və "Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının ilk dəfə tətbiq edilməsi" adlı 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartına əsaslanmışdır.

Məqsəd

2. Bu Standartın məqsədi müəssisələrin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarında və həmin maliyyə hesabatlarının əhatə etdiyi dövrün bir hissəsi üzrə aralıq maliyyə hesabatlarında aşağıdakı meyarlara cavab verən yüksək keyfiyyətli məlumatların təmin edilməsidir:
 - (a) istifadəçilər üçün şəffaf və təqdim olunmuş bütün dövrlər üzrə müqayisə oluna bilən;
 - (b) Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə mühasibat uçotunun aparılması üçün müvafiq bağlanğıc nöqtəsini təmin edən və;
 - (c) istifadəçilərin mənfəətini üstələməyən məsrəflərlə əldə edilə bilən.

Standartın tətbiqi sahəsi

3. Bu Standart Uçot Qaydaları nəzərə alınmaqla, maliyyə hesabatlarını "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsinə əsasən hazırlayan bütün kommersiya təşkilatları tərəfindən tətbiq edilir
4. Mühasibat uçotunu tənzimləyən qüvvədə olan normativ-hüquqi aktlar ilə bu Milli Mühasibat Uçotu Standartı arasında ziddiyyət yarandığı halda, hazırkı Standart tətbiq edilir.
5. Müəssisə bu Milli Standartı aşağıdakı hallarda tətbiq etməlidir:
 - (a) Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə hazırlanmış ilk hesabatlarında
 - (b) Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə hazırlanmış ilk hesabatlarının əhatə etdiyi dövrün bir hissəsi üzrə "Aralıq Maliyyə Hesabatları" adlı 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq təqdim etdiyi aralıq maliyyə hesabatlarında, əgər bu cür hesabat təqdim olunarsa.
6. Müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə hazırlanmış ilk maliyyə hesabatları, həmin maliyyə hesabatlarında aydın və şərtsiz olaraq Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğunluğunun bildirildiyi Milli Mühasibat Uçotu Standartının ilk dəfə qəbul etdiyi ilk illik maliyyə hesabatlarıdır. Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə hazırlanmış

maliyyə hesabatları o zaman Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə hazırlanmış ilk maliyyə hesabatları sayılır ki, müəssisə, məsələn:

- (a) ən son maliyyə hesabatlarını aşağıdakı şəkildə təqdim etmiş olsun:
 - (i) bütün istiqamətlər üzrə Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının tələblərinə uyğun olmayan milli tələblərə uyğun olaraq;
 - (ii) bütün istiqamətlər üzrə Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının tələblərinə uyğun, lakin maliyyə hesabatlarında aydın və şərtsiz olaraq Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğunluq bildirilmədən;
 - (iii) bütün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına deyil, yalnız onların bəzilərinə uyğunluq aydın şəkildə bildirilməklə;
 - (iv) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olmayan milli tələblər əsasında, milli tələblərin mövcud olmadığı maddələrə müəyyən fərdi Milli Mühasibat Uçotu Standartları tətbiq edilməklə;
 - (v) milli tələblər əsasında, bəzi məbləğlərin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına görə müəyyən edilmiş məbləğlərlə uyğunlaşdırılması ilə birlikdə;
 - (b) maliyyə hesabatlarını Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq yalnız daxili istifadə üçün, bu hesabatı mülkiyyətçilərə və digər kənar istifadəçilərə təqdim etmədən hazırlamış olsun;
 - (c) *“Maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi”* adlı 1 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartında göstəriləni kimi, maliyyə hesabatlarının tam məcmusunu hazırlamadan konsolidasiya məqsədləri üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun hesabat paketini hazırlamış olsun;
 - (ç) əvvəlki dövrlər üzrə maliyyə hesabatlarını təqdim etməmiş olsun
- 7 Bu Standart müəssisələrin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq etdikləri zaman tətbiq olunur.
- 8 Bu Standart Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını artıq tətbiq edən müəssisələrin uçot siyasətində dəyişikliklərə tətbiq edilmir. Bu cür dəyişikliklərə aşağıdakılar tətbiq edilir:
- (a) *“Uçot siyasəti, mühasibat uçotu siyasətində dəyişikliklər və səhvlər”* adlı 11 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartında qeyd edilmiş uçot siyasətində dəyişikliklər üzrə tələblər; və
 - (b) digər Milli Mühasibat Uçotu Standartların xüsusi keçid müddəaları.

Əsas anlayışlar

Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixi - müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarında Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq tam müqayisəli məlumatların təqdim edildiyi ən erkən dövrün başlanğıcı.

Fərz edilən ilkin dəyər müəyyən tarixdə dəyərin və ya amortizasiya olunan dəyərin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən məbləğ. Sonrakı köhnəlmə və ya amortizasiya müəssisənin əvvəlcədən aktivi və ya öhdəliyi müəyyən tarixdə tanıdığı və onun dəyərinin fərz edilən ilkin dəyərə bərabər olduğunu bildirir

Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun ilk maliyyə hesabatları aydın və şərtsiz olaraq Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğunluğunu bildirməklə müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının ilk dəfə qəbul etdiyi illik maliyyə hesabatlarıdır

Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarının ilk dəfə tətbiq olunduğu hesabat dövrü müəssisənin Milli Mühəsibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarının hesabat tarixində bitən hesabat dövrüdür.

Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə - Milli Mühəsibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarını təqdim edən müəssisə.

Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarına uyğun ilk balans hesabatı - Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarına keçid tarixinə müəssisənin (dərc edilmiş və ya dərc edilməmiş) balans hesabatı.

Əvvəllər tətbiq olunan uçot qaydaları - Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisənin Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarının qəbul edilməsindən əvvəl istifadə etdiyi uçot əsası

Hesabat tarixi maliyyə hesabatının və ya aralıq maliyyə hesabatlarının hazırlandığı ən son hesabat dövrünün sonu

TANINMA VƏ QIYMƏTLƏNDİRMƏ

Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarına uyğun ilk balans hesabatı

- 10 Müəssisə, *Milli Mühəsibat Uçotu Standartlara keçid tarixində Milli Mühəsibat Uçotu Standartlara uyğun ilk balans hesabatını* tərtib etməlidir. Bu, uçotun Milli Mühəsibat Uçotu Standartlara uyğun aparılması üçün başlanğıc nöqtəsi olacaqdır. Müəssisənin Milli Mühəsibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarında Milli Mühəsibat Uçotu Standartlara uyğun ilk balans hesabatını təqdim etməsi tələb olunmur.

Uçot siyasəti

- 11 **Müəssisə, Milli Mühəsibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında və Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmış ilk maliyyə hesabatlarında təqdim olunmuş bütün dövrlər üzrə eyni uçot siyasətindən istifadə etməlidir. Bu uçot siyasəti, 17-47-cü maddələrdə göstərilənlər istisna olmaqla, müəssisələrin Milli Mühəsibat Uçotu Standartları üzrə hazırlanmış ilk maliyyə hesabatları üçün hesabat tarixində qüvvədə olan bir Milli Mühəsibat Uçotu Standartlara uyğun olmalıdır.**
- 12 Müəssisə, əvvəllər qüvvədə olmuş Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarının müxtəlif versiyalarını tətbiq etməməlidir. Müəssisə tətbiqi hələ məcburi olmayan yeni Milli Mühəsibat Uçotu Standartları, onların erkən tətbiq olunmasına yol verdiyi halda, tətbiq edə bilər.
- 13 Digər Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarının keçid müddəaları artıq Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını tətbiq edən müəssisələrin uçot siyasətində dəyişikliklərə tətbiq olunur. Onlar, 48 və 49 maddələrində qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə qəbul etmiş müəssisələrin Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarına keçidi zamanı tətbiq edilmirlər
- 14 17-47 maddələrdə qeyd edilən hallar istisna olmaqla, müəssisə Milli Mühəsibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında:
- (a) Milli Mühəsibat Uçotu Standartının tələb etdiyi bütün aktiv və öhdəlikləri tanımalı;
 - (b) Milli Mühəsibat Uçotu Standartında bu cür tanınmaya yol verilmədiyi halda, maddələri aktivlər və ya öhdəliklər kimi tanınamalı;

- (c) əvvəlki uçot qaydalarına əsasən aktivlərin, öhdəliklərin və ya kapital elementlərinin bir növü kimi tanınan, lakin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə digər növ aktiv, öhdəlik və ya kapital elementi olan maddələri yenidən təsnifəşdirməli;
- (ç) tanınan bütün aktivlərin və öhdəliklərin qiymətləndirilməsində Milli Mühasibat Uçotu Standartları tətbiq etməlidir
- 15 Müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun ilk balans hesabatında istifadə edilən uçot siyasəti həmin tarixə əvvəlki uçot qaydaları üzrə istifadə etdiyi uçot siyasətindən fərqlənə bilər. Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçidə qədər baş verən hadisələr və əməliyyatlara yenidən baxılmalıdır. Lakin müəssisə baş verən bütün dəyişikliklərin nəticələrini Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində birbaşa bölüşdürülməmiş mənfəətdə (və ya, əgər məqbuldursa, kapitalın digər komponentində) tanımalıdır
- 16 Bu Standart, müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun ilk balans hesabatının qüvvədə olan hər bir Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğunluğu haqqında tələblərdən aşağıdakı qeyd olunan iki növ istisna kateqoriyası müəyyən edir:
- (a) 17-37 maddələri digər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının bəzi tələblərindən istisnalar təmin edir;
- (b) 38-49 maddələri digər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının bəzi aspektlərinin retrospektiv tətbiqini qadağan edir.

Digər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının tələblərindən azad olunmalar

- 17 Müəssisə aşağıda qeyd edilən istisnalardan bir və ya bir neçəsini istifadə üçün seçə bilər:
- (a) müəssisələrin birləşməsi (maddə 19-23);
- (b) *ədalətli dəyər və ya fərz edilən ilkin dəyər* kimi yenidən qiymətləndirilmənin dəyəri (maddələr 24-27);
- (c) işçilərin mükafatlandırılması (maddə 28);
- (ç) məcmu məzənnə fərqləri (maddələr 30 və 31);
- (d) qarışıq maliyyə alətləri (maddə 32);
- (e) törəmə, assosiasiya və birgə müəssisələrin aktivləri və öhdəlikləri (maddələr 33 və 34);
- (ə) əvvəlcə tanınmış maliyyə alətlərinin təyin edilməsi (maddə 35);
- (f) sığorta müqavilələri (maddə 37).

Müəssisə bu istisnalara analoji olaraq digər maddələrə tətbiq etməməlidir.

- 18 Aşağıda qeyd edilən bəzi istisnalar ədalətli dəyərə aid edilir. *"Müəssisələrin birləşməsi"* 18 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı müəssisələrin birləşməsi yolu ilə əldə edilmiş müəyyən edilə bilən aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərinin necə təyin edilməsini izah edir. Əgər digər MHBS-da aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərinin təyin edilməsi üçün xüsusi təlimatlar mövcud deyilsə, müəssisə, bu MHBS-a uyğun olaraq ədalətli dəyər təyin edilməsi zamanı həmin izahatları tətbiq etməlidir

Müəssisələrin birləşməsi

- 19 Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə *"Təşkilatların fəaliyyətlərinin birləşdirilməsi üzrə"* 18 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı retrospektiv olaraq keçmiş müəssisə birləşmələrinə (Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindən əvvəl baş vermiş müəssisələrin birləşməsi) tətbiq etməyə bilər. Lakin, Milli

Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə 18 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olması məqsədilə, hər hansı müəssisə birləşmələri üzrə hesabatları yenidən təqdim edərsə, daha sonrakı dövrlərdə baş vermiş bütün müəssisə birləşmələri üzrə hesabatları yenidən etməli və həmin tarixdən "*Aktivlərin qiymətdən düşməsi*" adlı 24 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına, həmçinin tətbiq etməlidir

- 20 Müəssisə "*Xarici valyuta məzənnələrində dəyişikliklərin uçotu üzrə*" 22 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını bütün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindən əvvəl baş vermiş müəssisə birləşmələrindən yaranan qudvil və ədalətli dəyər düzəlişlərinə retrospektiv olaraq tətbiq etməməlidir. Əgər müəssisə həmin qudvil və ədalətli dəyər düzəlişlərinə 22 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını retrospektiv olaraq tətbiq etmirsə, onları alınan müəssisənin aktiv və öhdəlikləri kimi deyil, müəssisənin aktiv və öhdəlik kimi uçota almalıdır. Ona görə də, həmin qudvil və ədalətli dəyər düzəlişləri ya müəssisənin əməliyyat valyutasında artıq ifadə edilmiş, ya da əvvəlki uçot qaydalarında tətbiq olunan məzənnə ilə təqdim edilən qeyri-monetar xarici valyuta maddələridir
- 21 Müəssisə 22 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını retrospektiv olaraq qudvil və ədalətli dəyər düzəlişlərinə aşağıdakı hallarda tətbiq edə bilər:
- (a) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindən əvvəl baş vermiş bütün müəssisə birləşmələrinə; və ya
 - (b) Yuxarıda 19 maddəsində yol verildiyi kimi, 18 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olması məqsədilə, müəssisənin yenidən təqdim etmək üçün seçdiyi bütün müəssisə birləşmələrinə.
- 22 Əgər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, 18 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını retrospektiv olaraq keçmiş müəssisə birləşmələrinə tətbiq etməzsə, bunun həmin müəssisə birləşmələri üçün aşağıdakı nəticələri olur:
- (a) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, əvvəlki uçot qaydaları üzrə tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında olan eyni təsnifləndirməni saxlamalıdır (hüquqi alıcı tərəfindən əldə olunma, hüquqi alıcı tərəfindən əks əldə olunma və ya maraqların birləşdirilməsi kimi).
 - (b) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, aşağıdakılar istisna olmaqla, keçmişdə baş vermiş müəssisə birləşmələri zamanı əldə olunmuş və ya qəbul edilmiş bütün aktiv və öhdəliklərini Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində tanımalıdır:
 - (i) əvvəlki uçot qaydaları üzrə tanınması dayandırılan bəzi maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri (bax maddə 39) və;
 - (ii) əvvəlki uçot qaydaları üzrə alıcının (konsolidə edilmiş) balans hesabatında tanınmayan və həmçinin əldə olunmuş müəssisənin ayrıca balans hesabatında Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq tanınma tələblərinə cavab verməyən qudvil daxil olmaqla aktivlər və öhdəliklər (bax maddə 22 (e) 22 (g))
- Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, hər hansı dəyişikliyi, yalnız tanınma əvvəlcə qudvilin bir hissəsi olan qeyri-maddi aktivlərin tanınmasının nəticəsi deyilsə (bax. maddələr 22 (ə) (i)), bölüşdürülməmiş mənfəətə (və ya mümkündürsə, kapitalın digər komponentinə) düzəliş etməklə tanımalıdır
- (c) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, əvvəlki uçot qaydaları üzrə tanınan, lakin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə aktiv və öhdəlik kimi tanınması üçün tələblərə cavab verməyən maddələri Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə aktiv və öhdəlik kimi tanınması üçün tələblərə cavab

verməyən maddələri ilk balans hesabatından çıxarmalıdır. Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, dəyişiklikləri aşağıdakı şəkildə nəzərə almalıdır::

- (i) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, keçmiş fəaliyyət birləşmələrini əldə etmə kimi təsnifləşdirə və «*Qeyri-maddi aktivlər üzrə*» 12 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının aktiv kimi tanınma üçün tələblərinə cavab verməyən maddəni qeyri-maddi aktiv kimi tanıya bilər. Müəssisə, həmin maddəni (və, əgər mövcuddursa, həmin maddə üzrə təxirə salınmış vergiləri və azlıqların payını) qudvilin bir hissəsi kimi təsnifləndirməlidir (əgər o, qudvili əvvəlki uçot qaydaları üzrə birbaşa kapitaldan çıxmamışdırsa, bax. maddələr 22 (ə)(i) və 22 (g)).
- (ii) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə bölüşdürülməmiş mənfəətdə baş verən bütün dəyişiklikləri tanımalıdır¹
- (ç) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını, onların ədalətli dəyər kimi fərz edilən ilkin dəyərə əsaslanmaması səbəbinə görə, bəzi aktivlərin və öhdəliklərin sonrakı qiymətləndirilməsini tələb edir. Milli Mühasibat Uçotu Standartları ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, hətta onların keçmiş müəssisə birləşmələri nəticəsində alındığı və ya qəbul olunduğu halında da, bu aktivləri və öhdəlikləri Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında bu əsasda qiymətləndirməlidir. Müəssisə qudvili deyil, balans dəyərində hər hansı dəyişikliyi bölüşdürülməmiş mənfəətə (və ya, mümkündürsə, kapitalın digər komponentinə) düzəliş etməklə tanımalıdır.
- (d) Müəssisələrin birləşməsindən dərhal sonra, bu birləşdirmənin nəticəsi kimi əldə edilmiş aktivlərin və qəbul edilmiş öhdəliklərin əvvəlki uçot qaydaları üzrə göstərilmiş balans dəyəri, Milli Mühasibat Uçotu Standartları, bu aktivlərin və öhdəliklərin ilkin dəyərinin daha sonrakı tarixə qiymətləndirilməsini tələb edərsə, həmin fərz edilən dəyər müəssisələrin birləşməsindən sonra köhnəmə və ya amortizasiya üçün əsas təşkil etməlidir..
- (e) Əgər keçmişdə müəssisələrin birləşməsi zamanı əldə edilmiş aktiv və ya qəbul edilmiş öhdəlik əvvəlki uçot qaydaları üzrə tanınmamışdırsa, Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında onun sifirə bərabər fərz edilən ilkin dəyəri yoxdur. Əksinə, alıcı şirkət özünün konsolidə edilmiş balans hesabatında onu, Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq alınan müəssisənin ayrıca balans hesabatında nələrin əks olunmalı olduğu əsasında tanımalı və qiymətləndirməlidir. Şərh üçün: əgər alan müəssisə əvvəlki uçot qaydalarına uyğun olaraq, keçmişdə müəssisələrin birləşməsi zamanı alınan maliyyə icarəsi üzrə ödəmələri kapitallaşdırmamışdırsa, bunları birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarında kapitallaşdırmalıdır, belə ki, 14 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı bunu alınan müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ayrıca balans hesabatında göstərməyi tələb edir. Əksinə, əgər 18 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq ayrıca tanınmalı olan aktiv və öhdəlik əvvəlki uçot qaydaları üzrə qudvilə aid edilmişdirsə, həmin aktiv və ya öhdəlik, Milli Mühasibat Uçotu Standartları onun alınan müəssisənin maliyyə hesabatlarında tanınmasını tələb edənə qədər, qudvilə aid olacaq
- (ə) Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında qudvilin balans dəyəri, aşağıda qeyd olunan düzəlişlər həyata keçirildikdən sonra, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində əvvəlki uçot qaydaları üzrə müəyyən edilmiş balans dəyərində bərabər olmalıdır:
 - (i) 22 maddəsinin (c)(i) bəndinə uyğun olaraq tələb olunarsa, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə qudvilin balans dəyərini, əvvəlki uçot qaydaları üzrə qeyri-maddi aktiv kimi tanınmış maddəni yenidən təsnifləşdikdə artırma bilər. Analoji olaraq, 22 maddəsinin (e) bəndində Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisənin əvvəlki uçot qaydaları üzrə tanınmış qudvilə aid edilmiş qeyri-

¹ Belə dəyişikliklər qudvil əvvəlki uçot qaydaları üzrə aktiv kimi tanınmadığı halda, qeyri-maddi aktivlərə aid olunma və ya onlardan çıxarılma kimi yenidən təsnifləşdirmələri daxil edir. Bu, müəssisənin (a) qudvili birbaşa kapitaldan çıxardığı və ya (b) müəssisələrin birləşdirilməsini alqı kimi qəbul etmədiyi zaman baş verir.

maddi aktivi tələb olunursa, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə qudvilin balans dəyərini müvafiq olaraq azaltmalıdır (və, tələb olunarsa, təxirə salınmış vergiləri və azlıqların payına düzəliş etməlidir)

- (ii) keçmişdə müəssisələrin birləşməsi zamanı alqının dəyərində təsir edən fəvqəladə şərtlərin üzrə qərarlar Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixinə qədər qəbul edilə bilər. Şərti düzəlişin məbləğini təqribən etibarlı əsasda qiymətləndirmək mümkündürsə və onun ödənişi ehtimaldırsa, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, qudvilə həmin məbləğdə düzəliş etməlidir. Analoji olaraq, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə əvvəlcə tanınmış şərti düzəlişin məbləği etibarlı əsasda qiymətləndirilə bilməzsə və onun ödənilməsi ehtimalı kiçikdirsə, qudvilin balans dəyərində düzəliş etməlidir.
 - (iii) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, qudvilin qiymətdən düşməsi əlamətlərinin mövcudluğundan asılı olmayaraq, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində qudvilin qiymətdən düşməsinə yoxlamaq üçün «Aktivlərin qiymətdən düşməsi üzrə» 24 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını tətbiq etməli və qiymətdən düşmə üzrə hər hansı zərəri kapitalda (və ya, 24 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı bunu tələb edirsə, «Yenidən qiymələndirilmə üzrə ehtiyat»da) tanımalıdır.
- (f) Milli Mühasibat Uçotu Standartına keçid tarixində qudvilin balans dəyərində başqa heç bir düzəlişin edilməsi tələb olunmur. Məsələn, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə aşağıda qeyd edilən səbəblər üzündən qudvilin balans dəyərini yenidən keçirməməlidir
- (i) əgər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, əvvəlki uçot qaydaları üzrə qudvili kapitaldan çıxma kimi tanıyırsa:
 - (ii) Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında qudvili tanımalıdır. Bundan başqa müəssisə törəmə müəssisəni satırsa və ya törəmə müəssisəyə qoyulan investisiyalar qiymətdən düşmüşsə, bu qudvili mənfəət və zərər haqqında hesabatı keçirməməlidir.
 - (iii) Fəvqəladə şərtlər haqqında məsələlərin ardıcıl həllinin nəticəsi olan və alqının dəyərində təsir edən düzəlişlər bölüşdürülməmiş mənfəətdə tanınmalıdır
- (g) əvvəlki uçot qaydalarına uyğun olaraq Milli Mühasibat Uçotu Standartları ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, keçmişdə müəssisələrin birləşməsi zamanı əldə olunmuş törəmə müəssisəni konsolidə etməyə bilər (məsələn, əsas müəssisə onu əvvəlki uçot qaydaları üzrə törəmə müəssisə hesab etmədiyinə və konsolidə edilmiş hesabatlar hazırlamadığına görə). Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq tərtib edilmiş ayrıca maliyyə hesabatlarında əks olunmalı olan məbləğlərə qədər çatdırmaq üçün, onların balans dəyərində düzəlişlər etməlidir. Qudvilin fərz edilən ilkin dəyəri aşağıdakı məbləğlərin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində fərqi bərabərdir:
- (i) düzəlişlər edilmiş həmin balans dəyərində əsas müəssisənin payı; və
 - (ii) əsas müəssisənin ayrıca balans hesabatında törəmə müəssisəyə qoyulmuş investisiyaların dəyəri.
- (ğ) azlıqların payının və təxirə salınmış vergilərin qiymətləndirilməsi digər aktivlərin və öhdəliklərin qiymətləndirilməsindən yaranır. Bu səbəbdən, tanınmış aktivlərə və öhdəliklərə yuxarıda qeyd edilən düzəlişlər azlıqların payına və təxirə salınmış vergilərə təsir göstərir
- 23 Müəssisələrin birləşməsinə edilən istisnalar həmçinin, keçmişdə assosiasiya müəssisələrinə investisiyaların və birgə müəssisələrdə iştirak paylarının əldə edilməsinə tətbiq edilir. Bundan başqa, 19-cu maddədə müəyyən edilmiş tarix bu cür alışlara eyni şəkildə tətbiq edilir.

Ədalətli dəyər və ya fərz edilən ilkin dəyər kimi yenidən qiymətləndirilən dəyər

- 24 Müəssisə Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində torpaq, tikili və avadanlıq maddələrini ədalətli dəyər ilə qiymətləndirə və bu ədalətli dəyəri həmin tarixdə fərz edilən ilkin dəyər kimi istifadə edə bilər
- 25 Yenidən qiymətləndirilmiş dəyər aşağıdakı dəyərlərlə müqayisə oluna bilərsə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində və ya bu tarixdən əvvəl torpaq, tikili və avadanlığın əvvəlki uçot qaydaları üzrə yenidən qiymətləndirilmiş dəyərini yenidən qiymətləndirmə tarixində fərz edilən ilkin dəyər kimi istifadə edə bilər:
- (a) ədalətli dəyər və ya;
 - (b) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq hesablanmış və misal üçün, ümumi və ya xüsusi qiymət indeksində baş vermiş dəyişiklikləri əks etdirməsi üçün düzəlişlərin edildiyi dəyər və ya amortizasiya olunmuş dəyər
- 26 24 və 25-ci maddələrdə nəzərdə tutulan seçim həmçinin, aşağıda qeyd olunanlara şamil edilir
- (a) daşınmaz əmlaka investisiyalara, əgər müəssisə *“İnvestisiya mülkiyyəti üzrə”* 27 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartından istifadə olunması zamanı ilkin dəyər modelini seçirsə və ya;
 - (b) aşağıda qeyd edilənlərə uyğun olan qeyri-maddi aktivlərə:
 - (i) *“Qeyri-maddi aktivlər üzrə”* 12 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartında tanınma meyarına (ilkin dəyərin etibarlı əsasda qiymətləndirilməsi daxil olmaqla) və;
 - (ii) 12 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq yenidən qiymətləndirilmə meyarına (fəal bazarın mövcudluğu faktı daxil olmaqla).
- Müəssisə bu seçimləri digər aktiv və ya öhdəliklər üçün istifadə etməməlidir..
- 27 Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə əvvəlki uçot qaydalarına əsasən bəzi və ya bütün aktivlər və öhdəliklər üzrə fərz edilən ilkin dəyəri, özəlləşdirmə və ya səhmlərin ilkin buraxılışı kimi hadisələr ilə əlaqədar olaraq, onları müəyyən dövr üzrə ədalətli dəyər ilə qiymətləndirməklə təyin edə bilər. Müəssisə hər hansı hadisə ilə şərtləndirilmiş bu cür ədalətli dəyərlə qiymətləndirməni Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq qiymətləndirmə tarixində fərz edilən ilkin dəyər kimi istifadə edə bilər

İşçilərin mükafatlandırılması

- 28 *“İşçilərin mükafatlandırılması üzrə”* 37 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq müəssisə, bəzi aktuar mənfəət və zərərləri tanınmamış saxlayan *“dəhliz”* yanaşmasını seçə bilər. Bu yanaşmanın retrospektiv tətbiqi planın qəbul edildiyi tarixdən yığılmış aktuar mənfəət və zərərlərin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixinə qədər tanınmış və tanınmamış hissələrə bölünməsinə müəssisədən tələb edir. Buna baxmayaraq, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, hətta daha sonrakı aktuar mənfəət və zərərlərə «dəhliz» yanaşmasını tətbiq edərsə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində bütün aktuar mənfəət və zərərləri tanıya bilər. Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə bu variantı istifadə edərsə, onu bütün planlarına tətbiq etməlidir.

- 29 Məbləğlər hər hesabat dövrü üçün əməliyyat tarixindən etibarən perspektiv qaydada müəyyən edildiyinə görə, müəssisə 37 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının 131-ci maddəsi ilə tələb edilən məbləğlərin açıqlanmasını təqdim edə bilər,

Məcmu məzənnə fərqləri

- 30 *“Xarici valyuta məzənnələrində dəyişikliklərin uçotu üzrə”* 22 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı müəssisədən aşağıdakıları tələb edir:
- (a) bəzi məzənnə fərqlərinin kapitalın ayrıca komponenti kimi təsnifləşdirilməsini; və
 - (b) xarici əməliyyatların ləğv edilməsi zamanı bu əməliyyatlardan məcmu məzənnə fərqlərinin (mövcüd olduqda, hedcinq ilə əlaqədar olan mənfəət və zərərlər daxil olmaqla) ləğv olunmadan yaranan mənfəət və zərərlərin bir hissəsi kimi Mənfəət və zərər haqqında hesabatda daxil edilməsini.
- 31 Lakin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində mövcüd olan məcmu məzənnə fərqləri üzrə bütün tələblərə əməl etməyə bilər. Əgər Milli Mühasibat Uçotu Standartını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə bu istisnadan istifadə edərsə:
- (a) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində bütün xarici əməliyyatlar üzrə məcmu məzənnə fərqləri sifirə bərabər hesab edilir; və
 - (b) hər hansı xarici əməliyyatın sonrakı ləğv olunmasından yaranan mənfəət və ya zərərdən Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixinə qədər yaranmış məzənnə fərqi çıxılmalı, daha gec yaranan məzənnə fərqi isə daxil edilməlidir..

Qarışıq maliyyə alətləri

- 32 *“Maliyyə alətləri: Məlumatın açıqlanması və təqdimatı üzrə”* 15 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı müəssisədən qarışıq maliyyə alətlərinin əldə olunması zamanı ayrı komponentlərə - öhdəliklərə və kapitala bölünməsinə tələb edir. Əgər öhdəlik komponenti ödənilmişdirsə, o zaman, 15 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının retrospektiv tətbiqi kapitalın iki hissəyə bölünməsinə nəzərdə tutur. Birinci hissə bölüşdürülməmiş mənfəətə daxil edilir və öhdəlik komponentinə hesablanmış yığılmış faizləri əks etdirir. İkinci hissə isə kapitalın özünü əks etdirir. Lakin bu Standarta uyğun olaraq, öhdəlik komponenti Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində ödənilmişdirsə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisənin bu iki hissəni ayırmasına ehtiyac yoxdur..

Törəmə, asılı və birlgə müəssisələrin aktivləri və öhdəlikləri

- 33 Əgər törəmə müəssisə Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını əsas müəssisədən daha gec tətbiq etməyə başlamışsa, o zaman törəmə müəssisə özünün maliyyə hesabatlarında aktivlərini və öhdəliklərini aşağıdakı dəyərlərlə qiymətləndirməlidir
- (a) birləşdirmə (konsolidasiya) prosedurları və əsas müəssisənin törəmə müəssisəsini əldə etdiyi müəssisələrin birləşməsinin effekti üzrə heç bir düzəliş edilməmişdirsə, əsas müəssisənin birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) hesabatlarına daxil ediləcək və onun Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində hesablanmış balans dəyərləri; və ya
 - (b) bu Milli Mühasibat Uçotu Standartının qalan hissəsinin tələblərinə cavab verən və törəmə müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində əsaslanan balans dəyərləri. Bu balans dəyərləri yuxarıda (a) bəndində göstərilənlərdən fərqlənə bilər:

- (i) Bu Milli Mühəsibat Uçotu Standartında təklif olunan istisnalar Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindən asılı olan qiymətləndirmələrlə nəticələndiyi zaman.
- (ii) törəmə müəssisənin maliyyə hesabatlarında istifadə olunan uçot siyasəti (birləşdirilmiş) konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarından fərqləndiyi zaman. Məsələn, törəmə müəssisə "Torpaq, tikili və avdanlıqlar üzrə" 7 №-li Milli Mühəsibat Uçotu Standartının ilkin dəyər metodundan, qrup isə yenidən qiymətləndirmə metodundan istifadə edə bilər.

Asılı və ya birgə müəssisələr, onlarda əhəmiyyətli təsirə malik və ya onlara birgə nəzarət edən müəssisədən daha gec Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını tətbiq etməyə başladığı zaman, analoji seçim hüququna sahibdir

- 34 Əgər əsas müəssisə törəmə müəssisədən (assosiasiya və ya birgə müəssisədən) daha gec Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını tətbiq etməyə başlamışdırsa, birləşdirmə (konsolidasiya), iştirak payı metodunun tətbiqi və əsas müəssisənin törəmə müəssisəsinə əldə etdiyi müəssisələrin birləşməsinin effekti üzrə düzəlişlər edildikdən sonra, müəssisə özünün birləşdirilmiş (konsolidə edilmiş) maliyyə hesabatlarında törəmə müəssisənin (assosiasiya və ya birgə müəssisənin) aktivlərini və öhdəliklərini törəmə müəssisənin (assosiasiya və ya birgə müəssisənin) maliyyə hesabatlarında göstərilmiş balans dəyərləri ilə qiymətləndirməlidir. Eyni şəkildə, əgər əsas müəssisə Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını özünün maliyyə hesabatları üçün konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarından daha gec və ya daha tez istifadə etməyə başlamışdırsa, özünün aktivlərini və öhdəliklərini hər iki maliyyə hesabatlarında, birləşdirilmə (konsolidasiya) üzrə düzəlişlər istisna olunmaqla, eyni dəyərlərlə qiymətləndirməlidir..

Əvvəlcədən tanınmış maliyyə alətlərinin təyin edilməsi

- 35 "Maliyyə alətləri: tanınma və qiymətləndirmə üzrə" 36 №-li Milli Mühəsibat Uçotu Standartı, maliyyə aktivinin ilkin tanınmada satış üçün mümkün olan kimi, maliyyə alətinin (müəyyən meyarlara cavab verməsi təmin olunan halda) mənfəət və ya zərər üzrə həqiqi dəyəri ilə maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyi kimi qeyd olunmasına icazə verir. Bu tələbə baxmayaraq, aşağıdakı şərtlərdə istisnalar tətbiq olunur:
- (a) Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində, müəssisəyə "satış üçün mümkün" qeydi etməsinə icazə verilir.
 - (b) 2008-ci il Yanvarın 1-i və ya daha sonrakı tarixdə başlayan illik dövr üçün ilk Milli Mühəsibat Uçotu Standartları maliyyə hesabatlarını təqdim edən müəssisə - bu növ müəssisəyə, həmin tarixdə aktiv və ya öhdəlik 39 №-li Milli Mühəsibat Uçotu Standartının 9(b)(i), 9(b)(ii) və ya 11A bəndlərinin meyarlarına cavab verdiyi halda, Milli Mühəsibat Uçotu Standartına keçid tarixində mənfəət və ya zərər üzrə həqiqi dəyəri ilə, müəyyən meyarlara cavab verməsi təmin olunan halda, maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyi kimi qeyd olunmasına icazə verilir.

Pay alətləri əsasında ödəmə əməliyyatları

- 36 Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisənin 1 yanvar 2008-ci il tarixində və ya bu tarixdən əvvəl verilmiş kapital alətlərinə "Pay alətləri əsasında ödəmə üzrə" 33 №-li Milli Mühəsibat Uçotu Standartının tətbiq etməsi təşviq olunur, lakin məcburi deyildir. Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisənin həmçinin, 1 yanvar 2008-ci il tarixindən sonra verilmiş və onlar üzrə hüquqların ən gec (a) Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarına keçid tarixinə və (b) 1 yanvar 2008-ci il tarixinə qədər keçdiyi kapital alətlərinə 33 №-li Milli Mühəsibat Uçotu Standartının tətbiq etməsi məcburi deyildir. Lakin Milli Mühəsibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə bu kapital alətlərinə 33 №-li Milli Mühəsibat Uçotu Standartını tətbiq etmək

qərarına gələrsə, bunu yalnız həmin alətlərin 33 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartında göstəriləndiyi kimi qiymətləndirmə tarixində müəyyən edilmiş ədalətli dəyərini açıqladığı təqdirdə edə bilər. Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, 33 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının tətbiq olunmadığı bütün kapital alətləri üzrə 33 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının tələb etdiyi məlumatları açıqlamalıdır. Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, 33 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının tətbiq edilmədiyə kapital alətlərinin təqdim edilmə şərtlərini dəyişdirdiyi halda, əgər dəyişiklik ən gec (a) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindən və (b) 1 yanvar 2008-ci il tarixindən baş vermişsə, müəssisənin 33 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını tətbiq etməsi məcburi deyildir..

İCARƏLƏR

Razılaşmada icarənin mövcud olmasının müəyyən edilməsi

- 37 İlk tətbiq edən, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindəki razılaşmada icarənin mövcud olmasını, həmin tarixə olan faktlar və şəraitlər əsasında müəyyən edə bilər.

Digər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının retrospektiv tətbiqi ilə bağlı istisnalar

- 38 Bu Standart, digər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının aşağıda qeyd edilənlərlə əlaqəli olan bəzi aspektlərinin retrospektiv tətbiqini qadağan edir:
- (a) maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması (maddə 39);
 - (b) hedcinq uçotu (41-43-cü maddələr);
 - (c) mühasibat hesablamaları (44-47-cü maddələr); və
 - (ç) satış üçün saxlanılan kimi təsniflənmiş aktivlər və dayandırılmış fəaliyyətlər..

Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

- 39 40-cı maddədə yol verilənlər istisna olmaqla, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, 1 yanvar 2008-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra baş verən əməliyyatlara 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartında müəyyən edilmiş tanınmanın dayandırılması tələblərini perspektiv olaraq tətbiq etməlidir. Başqa sözlə, əgər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını ilk dəfə tətbiq edən müəssisə əvvəlki uçot qaydaları üzrə 1 yanvar 2008-ci il tarixindən əvvəl baş vermiş əməliyyatların nəticəsi olan qeyri-törəmə maliyyə aktivlərinin və qeyri-törəmə maliyyə öhdəliklərinin tanınmasını dayandırmışsa, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına əsasən həmin aktivləri və öhdəlikləri tanımamalıdır (onlar daha sonra baş vermiş əməliyyatların və hadisələrin nəticəsi kimi tanınma meyarına uyğun olmazsa).
- 40 39-ci maddədə göstərilənlərə baxmayaraq, əgər keçmiş hadisələrin nəticəsi olaraq tanınması dayandırılmış maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinə 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının tətbiq olunması üçün tələb olunan məlumatlar həmin əməliyyatların ilkin uçotu tarixində əldə edilmişdirsə, müəssisə 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartında müəyyən edilmiş tanınmanın dayandırılması tələblərini retrospektiv olaraq müəssisənin seçimi etdiyi tarixdən tətbiq edə bilər.

Hedcinq uçotu

- 41 *"Maliyyə alətləri: Tanınma və qiymətləndirmə üzrə"* 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına əsasən Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid zamanı müəssisə:

- (a) bütün törəmə maliyyə alətlərini ədalətli dəyərlə qiymətləndirməli; və
- (b) əvvəlki uçot qaydaları üzrə aktiv və öhdəlik kimi təqdim olunan maliyyə alətlərindən yaranan bütün təxirə salınmış mənfəət və zərərləri çıxarmalı.

- 42 Müəssisə özünün Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının hedcinq uçotu şərtlərinə uyğun gəlməyən hedcinq münasibətlərini göstərməməlidir. Lakin müəssisə, əvvəlki uçot qaydalarına uyğun olaraq xalis mövqeyi hedcinq edilən maddə kimi müəyyən etmişsə, ola bilsin ki, həmin xalis mövqə çərçivəsində fərdi elementi, əgər bunu Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindən gec olmayaraq edərsə, Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq hedcinq edilən elementi kimi göstərmək istəyəcəkdir
- 43 Əgər müəssisə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlara keçid tarixindən əvvəl əməliyyatı hedcinq kimi müəyyən etmişsə, lakin hedcinq 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının hedcinq uçotu şərtlərinə uyğun gəlmirsə, hedcinq uçotunu dayandırmalıdır. Milli Mühasibat Uçotu Standartına keçid tarixindən əvvəl başlanılmış əməliyyatlar retrospektiv olaraq hedcinq kimi göstərilməməlidir.

Mühasibat hesablamaları

- 44 Müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartlara keçid tarixində Milli Mühasibat Uçotu Standartlara uyğun olaraq edilmiş mühasibat hesablamaları, əvvəlki uçot qaydaları üzrə həmin tarixə edilmiş mühasibat hesablamalarına (uçot siyasətində hər hansı dəyişikliklər üzrə edilən düzəlişlərdən sonra), əgər həmin hesablamaların səhv olduğu haqda obyektiv sübutlar mövcud deyilsə, uyğun gəlməlidir.
- 45 Müəssisə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindən sonra, əvvəlki uçot qaydaları üzrə tərtib etdiyi mühasibat hesablamaları haqqında məlumat ala bilər. 44-ci maddəyə uyğun olaraq, müəssisə belə məlumatlarla "*Balans hesabatı tarixindən sonrakı hadisələr üzrə*" 9 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına əsasən düzəliş edilməsini tələb etməyən balans hesabatı tarixindən sonrakı hadisələr kimi davranmalıdır.
- 46 Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində, müəssisəyə əvvəlki uçot qaydaları üzrə həmin tarixə tələb olunmayan Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə tələb olunmayan Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə mühasibat hesablamaları lazım ola bilər. 9 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına riayət etmək üçün, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olan bu hesablamalar Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində mövcud olan şərtləri əks etdirməlidir. Xüsusilə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixində edilən mühasibat hesablamaları həmin tarixdə bazar qiymətlərini, faiz dərəcələrini və ya xarici valyuta məzənnələrini əks etdirməlidir.
- 47 44 – 46-ci maddələr Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatına tətbiq edilir. Onlar həmçinin, müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə hazırlanmış ilk maliyyə hesabatlarında təqdim edilmiş müqayisəli dövrlərə tətbiq edilməlidir. Bu halda Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixinə olan istinadlar müqayisəli dövrün sonuna olan istinadlarla əvəz edilməlidir.

Satış üçün saxlanılan kimi təsnifləşdirilmiş aktivlər

- 48 23 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı, onun Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının qüvvəyə minmə tarixdən sonra dayandırılmış kimi təsnifləşdirmə meyarına uyğun olan uzunmüddətli aktivlərə (aktiv qruplarına) perspektiv olaraq tətbiq olunmasını tələb edir. 23 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı, əgər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının tətbiq olunması üçün tələb olunan qiymətləndirmə və başqa məlumatlar həmin

meyarlara ilkin olaraq cavab verildiyi dövrdə əldə edilərsə, müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl hər hansı tarixdən sonra Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının tələblərini satışı üçün saxlanılan kimi təsnifləşdirilmə meyarına uyğun olan bütün uzunmüddətli aktivlərə (aktiv qruplarına) və dayandırılmış kimi təsnifləşdirilmək üçün meyarı uyğun olan fəaliyyətlərə tətbiq etməsinə yol verilir.

- 49 1 yanvar 2008-ci il tarixindən əvvəl Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçən müəssisə 23 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının keçid müddəalarını tətbiq etməlidir. Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına 1 yanvar 2008-ci il tarixdə və ya bu tarixdən sonra keçən müəssisə 23 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını retrospektiv olaraq tətbiq etməlidir

MƏLUMATIN TƏQDIMATI VƏ AÇIQLANMASI

- 50 Bu Standart digər Milli Mühasibat Uçotu Standartlarında göstərilmiş məlumatın açıqlanması və təqdim olunması tələblərindən istisnalar təmin etmir.

Müqayisəli məlumatlar

- 51 *"Maliyyə hesabatlarının təqdim edilməs üzrə"* 1 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının tələblərinə cavab verməsi üçün müəssisə, Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə tərtib edilmiş ilk maliyyə hesabatlarında Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq ən azı bir il üzrə müqayisəli məlumatı təqdim etməlidir

36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı üzrə müqayisəli məlumatların yenidən təqdimatı tələbindən istisnalar

- 52 Milli Mühasibat Uçotu Standartlarını tətbiq edən müəssisə özünün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq tərtib edilmiş ilk maliyyə hesabatlarında ən azı bir il üzrə müqayisəli məlumatı açıqlamalıdır, lakin həmin müqayisəli məlumatın 15 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına və 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olması tələb olunmur. 15 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına və 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olmayan müqayisəli məlumatı təqdim etməyi seçən müəssisə Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçidin ilk ilində aşağıdakıları həyata keçirməlidir:

- (a) əvvəlki uçot qaydalarını maliyyə alətləri haqqında müqayisəli məlumata 15 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı və 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı çərçivəsində tətbiq etməlidir;
- (b) bu faktı həmin məlumatın hazırlandığı əsasla birlikdə açıqlamalıdır və
- (c) məlumatı 15 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına və 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun edəcək əsas düzəlişlərin xüsusiyyətini açıqlamalıdır. Müəssisə bu düzəlişlərin kəmiyyətini müəyyən etməməlidir. Lakin, müəssisə müqayisə olunan dövrün hesabat tarixinə olan balans hesabatı və Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk hesabat dövrünün başlanğıca olan balans hesabatı arasında edilən hər hansı düzəlişləri uçot siyasətində dəyişikliklərdən yaranan düzəlişlər kimi uçota almalı və *"Uçot siyasəti, uçot qiymətləndirmələrində dəyişikliklər və səhvlər üzrə"* 11 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq açıqlamalar verməlidir

Müəssisə 15 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına və 36 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olmayan müqayisəli məlumatı təqdim etmək qərarına gəlsə, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixinə istinad, yalnız həmin Standartlar baxımından, Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına əsasən hazırlanmış birinci hesabat dövrünün əvvəlini nəzərdə tutmalıdır. Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının xüsusi tələblərinə riayət olunması maliyyə hesabatlarının istifadəçiləri tərəfindən müəssisənin maliyyə vəziyyəti və maliyyə nəticələrinə xüsusi əməliyyatların, digər

hadisələrin və şərtlərin təsirini başa düşülməsi üçün kifayət etmədikdə, belə müəssisələr 1 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının tələblərinə uyğun olaraq əlavə məlumat açıqlamalıdırlar.

KEÇMİŞ MƏLUMAT MƏCMUSU

- 53 Bəzi müəssisələr, , Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun tam müqayisəli məlumat təqdim edildiyi ilk dövrdən əvvəlki dövrlər üçün seçilmiş məlumatın məcmusunu təqdim edirlər. Bu Milli Mühasibat Uçotu Standartları belə yekunların Milli Mühasibat Uçotu Standartlarının tanınma və qiymətləndirmə tələblərinə tabe olmasını tələb etmir. Bundan başqa, bəzi müəssisələr müqayisəli məlumatı həm əvvəlki uçot qaydaları, həm də 1 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı tərəfindən tələb olunan müqayisəli məlumata uyğun olaraq təqdim edirlər. Əvvəlki uçot qaydaları uyğun olan müqayisəli məlumat və keçmiş məlumatların məcmusunu özündə əks etdirən hər hansı maliyyə hesabatlarında, müəssisə aşağıdakıları yerinə yetirməlidir:
- (a) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmayan əvvəlki uçot qaydalarının məlumatını işarələməli
 - (b) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına tabe olması üçün əsas dəyişikliklərin təbiətini açıqlamalıdır. Müəssisə həmin dəyişikliklərin sayını hesablamalı deyil.

Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid ilə əlaqədar izahatlar

- 54 Müəssisə, əvvəlki uçot qaydalarından Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçidin onun maliyyə vəziyyətinə, maliyyə nəticələrinə və pul vəsaitlərinin axınına necə təsir etdiyini göstərməlidir

Uyğunlaşdırmalar

- 55 Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə tərtib edilmiş ilk maliyyə hesabatlarının 54-ci maddənin tələblərinə cavab verməsi üçün bu maliyyə hesabatlarına aşağıdakılar daxil edilməlidir:
- (a) aşağıdakı iki tarix üzrə, əvvəlki uçot qaydaları üzrə təqdim olunmuş kapitalın Milli Mühasibat Uçotu Standartına əsasən təqdim olunmuş kapital ilə uyğunlaşdırılması:
 - (i) Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixi və
 - (ii) Müəssisənin əvvəlki uçot qaydaları üzrə ən son illik maliyyə hesabatlarında təqdim edilmiş axırıncı dövrün sonu.
 - (b) müəssisənin ən son illik maliyyə hesabatlarında axırıncı dövr üzrə əvvəlki uçot qaydalarına əsasən təqdim edilmiş mənfəət və zərərin həmin dövr üzrə Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına əsasən təqdim edilmiş mənfəət və zərərlə uyğunlaşdırılması; və
 - (c) əgər müəssisə Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında ilk dəfə qiymətdən düşmə üzrə hər hansı bir zərəri tanımış və ya ləğv etmişsə, müəssisənin qiymətdən düşmə üzrə yaranan bu zərərləri Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına keçid tarixindən başlayan dövr ərzində tanıması və ya ləğv etməsi halında "Aktivlərin qiymətdən düşməsi üzrə" 24 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartın tələb edəcəyi açıqlamalar
- 56 55-ci maddənin (a) və (b) bəndlərində tələb olunan uyğunlaşdırmalar, balans hesabatına və mənfəət və zərər haqqında hesabatda edilən əhəmiyyətli düzəlişlərin istifadəçilər tərəfindən başa düşülməsi üçün kifayət qədər təfsilatlı olmalıdır. Əgər müəssisə pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatı əvvəlki uçot qaydaları üzrə təqdim etmişsə, pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda edilən əhəmiyyətli düzəlişləri həmçinin izah etməlidir

- 57 Əgər əvvəlki uçot qaydaları üzrə tərtib olunan maliyyə hesabatlarında səhvlərin edildiyi məlum olarsa, 55-ci maddənin (a) və (b) bəndlərində tələb olunan uyğunlaşdırmalar bu səhvlər üzrə düzəlişləri uçot siyasətində dəyişikliklərdən fərqəndirməlidir
- 58 Müəssisə ilk dəfə Milli Mühasibat Uçotu Standartını tətbiq etdiyi zaman uçot siyasətindəki dəyişikliklər 8 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının tətbiqi sahəsinə düşür. Bu səbəbdən 8 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının uçot siyasətində dəyişikliklər haqqında məlumatın açıqlanması tələbləri müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarına tətbiq edilmir
- 59 Müəssisə əvvəlki dövrlər üzrə maliyyə hesabatlarını təqdim etmədiyi halda, bu fakt Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarında açıqlanmalıdır

Maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin təyin edilməsi

- 60 35-ci maddəsinə uyğun olaraq, müəssisənin əvvəlcə tanınmış maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliklərini Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirməklə maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəlikləri kimi ədalətli dəyərlə və ya satış üçün nəzərdə tutulmuş kimi təyin edilməsinə yol verilir. Müəssisə hər iki kateqoriyaya təyin edilmiş hər hansı maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin ədalətli dəyərini və əvvəlki maliyyə hesabatlarında təsnifatını və balans dəyərini açıqlamalıdır.

Ədalətli dəyərin fərz edilən ilkin dəyər kimi istifadə edilməsi

- 61 Əgər müəssisə özünün Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatında torpaq, tikinti və avadanlıqlar, investisiya mülkiyyəti və qeyri-maddi aktivlər üzrə fərz edilən ilkin dəyər kimi onların ədalətli dəyərini istifadə edərsə, müəssisənin Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarında Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk balans hesabatının hər bir elementi üzrə aşağıdakı məlumatları əks etdirməlidir:
- (a) həmin ədalətli dəyərlərin cəmini, və
- (b) əvvəlki uçot qaydalarına əsasən təqdim edilmiş balans dəyərlərinə edilən düzəlişlərinin cəmini.

Aralıq maliyyə hesabatları

- 62 54-ci maddəyə uyğun olaraq, əgər müəssisə MHBS-ları üzrə tərtib edilmiş ilk maliyyə hesabatlarının əhatə etdiyi dövrün bir hissəsi üzrə aralıq maliyyə hesabatını *"Aralıq maliyyə hesabatları üzrə"* 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq tərtib edərsə, 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının tələblərinə əlavə olaraq aşağıdakı tələblərə əməl etməlidir:
- (a) belə maliyyə hesabatları, əgər müəssisə əvvəlki ilin müqayisəli dövrü üzrə aralıq maliyyə hesabatını təqdim etmişsə, aşağıdakı uyğunlaşdırmaları əks etdirməlidir:
- (i) əvvəlki uçot qaydaları üzrə müqayisəli aralıq dövrünün sonuna təqdim olunmuş kapitalın həmin tarixdə Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq təqdim olunmuş kapital ilə; və
- (ii) əvvəlki uçot qaydalarına əsasən həmin müqayisəli aralıq dövrü üzrə mənfəət və ya zərərin (cari ilin əvvəlindən bu günə qədər) həmin dövr üzrə Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq təqdim olunmuş mənfəət və ya zərər ilə.

- (b) (a) bəndində göstərilən uyğunlaşdırmalara əlavə olaraq, Milli Mühasibat Uçotu Standartları üzrə ilk maliyyə hesabatlarının əhatə etdiyi dövrün bir hissəsi üzrə 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartına uyğun olaraq tərtib edilmiş ilk aralıq maliyyə hesabatına 55-ci maddənin (a) və (b) bəndlərində göstərilən uyğunlaşdırmalar (56 və 57-ci maddələrdə tələb olunan təfərrüatlar ilə möhkəmləndirilməklə) və bu uyğunlaşdırmaların daxil olduğu digər dərc olunmuş sənədlərə istinadlar daxil edilməlidir.

- 63 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı, aralıq maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinin həmçinin, ən son illik maliyyə hesabatlarından istifadə etmək imkanına malik olduğu fərziyyəsinə əsaslanan minimum məlumatların açıqlanmasını tələb edir. Buna baxmayaraq, 29 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı həmçinin, cari aralıq dövrünün anlaşılması üçün əhəmiyyətli olan hər hansı hadisə və əməliyyatlar haqqında məlumatın açıqlanmasını tələb edir. Lakin Milli Mühasibat Uçotu Standartları ilk dəfə tətbiq edən müəssisə, əvvəlki uçot qaydaları üzrə təqdim edilən sonuncu maliyyə hesabatında cari aralıq dövrünün anlaşılması üçün əhəmiyyətli olan məlumatı açıqlamamışsa, onun aralıq maliyyə hesabatında bu haqda məlumat açıqlanmalı və ya bu məlumatın daxil olduğu digər dərc olunmuş sənədə istinad edilməlidir.

QÜVVƏYƏ MINMƏ TARIXI

- 64 Müəssisə bu Standartı, onun Milli Mühasibat Uçotu Standartı üzrə ilk maliyyə hesabatları 1 yanvar 2008-cü il tarixi ilə və ya bu tarixdən sonra başlanan dövrü əhatə etdiyi təqdirdə tətbiq etməlidir.

Əlavə B

“Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının ilk dəfə tətbiq edilməsi” adlı 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartı ilə müqayisə

“Milli Mühasibat uçotu Standartları üzrə Maliyyə Hesabatlarının ilk dəfə tətbiq edilməsi” adlı Kommersiya Təşkilatları üçün 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı əsasən “Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının ilk dəfə tətbiq edilməsi” adlı 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartından (2006-cı ilin redaksiyası) götürülmüşdür.

Kommersiya Təşkilatları üçün 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı ilə 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartı arasında başlıca fərqlər aşağıdakılardır:

- 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartı ilə 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartı arasında əhəmiyyətli fərqlər mövcud deyildir
- 1-ci maddədə verilmiş ümumi müddəalar 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartını “Mühasibat uçotu haqqında” qanun ilə əlaqələndirmək üçün əlavə edilmişdir
- Milli Mühasibat Uçotu Standartı üzrə 3-cü və 4-cü bəndlər, “Mühasibat uçotu haqqında ” Azərbaycan Respublikasının Qanununda göstəriləndiyi kimi, həmin Standartı tətbiq etməli olan müəssisələri müəyyən edir
- 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartına bir sıra əyani misallar, şərhlər və izahlar daxildir. Müəyyən edilmiş siyasətə uyğun olaraq, bu cür misal və şərhlər 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartdan çıxarılmış və Şərhlər sənədində əhatə olunacaqdır.
- 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartının bəzi bəndləri Milli Mühasibat Uçotu Standartın ekvivalenti olmayan müəyyən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartların ilk dəfə tətbiqinə dair, xüsusi ilə də 4 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartı – Sığorta Müqavilələri, 6 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartı – Mineral Ehtiyatların Kəşfiyyatı və Qiymətləndirilməsi, 7 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartının – Maliyyə Alətləri: Açıqlama şamil edilir. Bu Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartına aid olan 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartında təsbit olunan bütün təlimatlar Milli Mühasibat Uçotu Standartın üçün ekvivalent istinad olmadığından 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartdan çıxarılmışdır.
- Uyğun olaraq, 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlar üzrə Şərhlər Komitəsinin bəzi şərtlərinə istinad edir. Milli Mühasibat Uçotu Standartların çərçivəsində Komitənin heç bir ekvivalenti olmadığı kimi bu istinadlar 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartdan çıxarılmışdır.
- 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartının bəzi maddələrinin dili 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartda sadələşdirilmişdir.
- 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartın strukturu 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartın strukturundan bir balaca fərqlənir. Xüsusi ilə, “Anlayışlar” 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartının A adlı Əlavəsində əks olunub, lakin bu 32 №-li MMUS-nin quruluşu çərçivəsindədir. Bu, 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartların çərçivəsində əvvəlki Milli Mühasibat Uçotu Standartların strukturunun qorunması üçün edilmişdir. 1 №-li Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarda həmçinin biznes əməliyyatları (kombinasiyaları) ilə əlaqəli təlimatlardan ibarət olan B adlı Əlavə əks olunur. Bir

daha əvvəlki Milli Mühasibat Uçotu Standartların strukturunun qorunmasına uyğun olaraq B adlı Əlavədə təlimatlar 32 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartın quruluşu çərçivəsində birləşdirilir.